

010 MEĐUNARODNI STANDARDNI BROJ KNJIGE (ISBN)

Polje sadrži međunarodni standardni broj knjige (ISBN) i objašnjenje koje određuje ISBN, kada zapis sadrži više ISBN-ova. Polje u ISBD-u odgovara području međunarodnog standardnog (ili drugog) broja i uslovima nabavke. Polje može da sadrži uslove nabavke i/ili cenu, iako ne sadrži ISBN (vidi primer 3).

Potpolja & ponovljivost

POLJE/POTPOLJE		PONOVLJIVOST
010	Međunarodni standardni broj knjige (ISBN)	r
a	<i>Broj</i>	nr
b	<i>Objašnjenje</i>	nr
d	<i>Uslovi nabavke i/ili cena</i>	nr
z	<i>Pogrešni ISBN</i>	r

Indikatori

Vrednosti indikatora nisu definisane.

OPIS POTPOLJA

010a Broj

Pravilno upotrebljen ISBN, uključujući crtice. ISBN-ove dodeljuje za to ovlašćena ustanova u državi.

010b Objašnjenje

Navod, šta sadrži ISBN u potpolju a (ako postoji): obično naziv izdavača, oznaka poveza za primerak ili objašnjenje odnosa ISBN-a prema celini ili određenoj svesci (vidi primere: 3, 5, 6, 7, 11, 12). S programskom opremom COBISS, objašnjenja unosimo bez zagrada, jer se na ispisu dodaju programski.

010d Uslovi nabavke i/ili cena

Cena jedinice i bilo koja napomena o njenoj raspoloživosti (vidi primere: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8).

010z Pogrešni ISBN

ISBN, za koji ustanovimo da je za određenu jedinicu upotrebljen pogrešno, ili je na neki drugi način nevažeći. Možda je isti ISBN bio dodeljen za dve različite publikacije, te je zbog toga oglašen nevažećim (vidi primer 8), ili je možda bio pogrešno odštampan (vidi primer 9). Ako nacionalni centar za ISBN utvrdi da je u potpolje a unet pogrešni ISBN, o tome obaveštava biblioteku koja će potom podatak iz potpolja a preneti u potpolje z.

NAPOMENE O SADRŽAJU POLJA

Struktura ISBN-a

ISBN je jednoznačni broj koji se objavljenoj jedinici dodeljuje u skladu s propisima standarda ISO 2108.

ISBN-10 je sastavljen iz četiri dela koji su međusobno odvojeni crticom ili razmakom. Ti delovi su:

- *Oznaka grupe*: pojedinim državama, ili grupama država, ili jezičkim grupama, tu oznaku dodeljuje međunarodni centar za ISBN. Međunarodne organizacije, npr. UN, imaju sopstvenu oznaku grupe.
- *Oznaka izdavača*: svakom izdavaču njegovu oznaku dodeljuje nacionalni ili regionalni centar za ISBN.
- *Oznaka naslova*: svakom naslovu (i svakom izdanju naslova) oznaku dodeljuje izdavač.
- *Kontrolni broj*: izračunava se na osnovu ostalih 9 brojeva ISBN-a.

ISBN-10 je sastavljen iz arapskih brojeva od 0 do 9, a kontrolni broj može biti arapski broj ili rimsko X.

ISBN-13 je sastavljen iz pet delova; desetocifrenoj oznaci dodat je prefiks, kontrolni broj je izračunat nanovo:

- *Prefiks*: trocifreni broj EAN koji označava knjižnu industriju (978, 979).
- *Kontrolni broj*: izračunava se na osnovu ostalih dvanaest brojeva ISBN-a.

ISBN-13, uključujući kontrolni broj, sastavljen je iz arapskih brojeva od 0 do 9.

Proveravanje kontrolnog broja kod desetocifrene ISBN oznake

Tačnost ISBN-a proveravamo na sledeći način: svaka cifra se pomnoži s brojem čija vrednost zavisi od položaja cifre (veličina), potom se saberu rezultati i podele sa 11. Ako zbir nije deljiv bez ostatka, onda je jedna ili više cifara pogrešno. Ovo se može videti na primeru 9:

ISBN	0	1	1	8	8	4	0	9	4	X (tj. 10)
veličina	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
rezultat	0	9	8	56	48	20	0	27	8	10 = zbir 186

186 nije bez ostatka deljivo sa 11, te je gornji ISBN pogrešan.

Proveravanje kontrolnog broja kod trinaestocifrene ISBN oznake

Kontrolni broj se izračunava prema modulu 10 s naizmeničnim vrednostima 1 i 3, dodeljenim sleva nadesno.

Svaki od prvih dvanaest brojeva ISBN-a – osim kontrolnog broja – najpre naizmenično pomnožimo s 1 ili 3 sleva nadesno. Da bi ISBN bio važeći, dobijeni zbir proizvoda, zajedno s kontrolnim brojem, mora biti deljiv s 10 bez ostatka.

Primer:

	prefiks			ozn. grupe	oznaka izdavača						oznaka naslova		kontr. br.	zbir
ISBN	9	7	8	0	3	9	3	0	4	0	0	2	9	
veličina	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	-	
rezultat	9	21	8	0	3	27	3	0	4	0	0	6	-	81+9

Ukupno: $81 + 9$ (kontrolna številka) = 90

S obzirom na to da 90 bez ostatka možemo deliti s 10, ISBN 978-0-393040-02-9 je važeći međunarodni standardni broj knjige.

Format podataka

Skraćenicu ISBN, koja je na jedinici obično odštampana zajedno sa brojem, ne unosimo u polje 010.

Svaki ISBN, za kojeg se utvrdi da je na jedinici odštampan pogrešno, može da se unese u potpolje 010z – *Pogrešni ISBN*. Ovo potpolje omogućuje pristup zapisima koji bi mogli da se pretražuju pomoću pogrešnog broja na jedinici.

Crtice su postavljene zato da bi, jedno od drugog, odvojile četiri (ISBN-10) ili pet (ISBN-13) delova ISBN-a u potpoljima a i z. Nije dozvoljena nijedna druga interpunkcija. Kada je ISBN prikazan na kataloškoj jedinici, obavezno je uključivanje crtica ili praznog prostora. Mnogi nacionalni centri ne pohranjuju crtice ili prazan prostor u mašinski čitljivom zapisu, jer mogu da ih generišu algoritmima, ako je poznat opseg dodeljenih oznaka izdavača. Kada se zapisi razmenjuju na međunarodnom planu, može se dogoditi da primalac zapisa ne poznaje uvek opsege oznaka izdavača, dodeljene u okviru grupe koju predstavlja prvi deo ISBN-a. Stoga se, u cilju pravilnoga ispisa, uvek preporučuje unos crtica.

Svaka knjiga u načelu ima jedan ISBN. U nekim slučajevima potrebno je uključiti u zapis više ISBN-ova, npr.: kada izdavač delo objavi u više različitih poveza ili fizičkih oblika s različitim ISBN-ovima, a svi su obuhvaćeni jednim zapisom; kada se formira jedan zapis za publikaciju u više svezaka (delova), a izdavač je dodelio različite ISBN-ove svakoj svesci, a moguće i posebno celoj zbirci; kada neka jedinica ima više izdavača i distributera, pri čemu je svaki od njih dodelio jedinici svoj ISBN.

Da bi ISBN-ovi mogli da se razlikuju kada ih je u zapisu više, mogu da se unesu dodatna objašnjenja.

Često svaki ISBN ima svoje uslove nabavke i cenu. Stoga je taj podatak upisan u istom polju.

Za svaki važeći ISBN polje mora da bude ponovljeno. Ponorljeno mora da bude i za nevažeći ISBN, osim ako se on nedvosmisleno odnosi na važeći ISBN koji je unet u zapis; u tom slučaju, nevažeći ISBN biće unet u isto polje kao odgovarajući važeći ISBN (vidi primere: 8, 9).

SRODNA POLJA

011 ISSN

Broj koji se koristi isto kao ISBN, samo što važi za kontinuirane izvore.

PRIMERI

1.

010	uu	a0-246-11007-4 d£2.95 <i>(Knjiga je izdata u Velikoj Britaniji, povezana u platno, cena je £2.95, na jedinici je ISBN u obliku: 0 246 11007 4.)</i>
-----	----	---

2.

010	uu	a963-592-149-7 d\$25.00 (outside Hungary) <i>(Knjiga koja je izdata u Mađarskoj i izvan države se prodaje po ceni od \$25.00.)</i>
-----	----	--

3.

010	uu	d£3.50
010	uu	bpbk d£2.50 <i>(Knjiga je izdata u platnenom i broširanom povezu. Nema ISBN-a.)</i>

4.

010	uu	a0-85997-276-3 d£5.20 (£3.90 to members of the Library Association) <i>(Knjiga je izdata s popustom za članove Library Association.)</i>
-----	----	--

5.

010	uu	a0-915408-15-5 dUnpriced
010	uu	a0-915408-16-3 bSigned ed. dUnpriced <i>(Knjiga sa mogućnošću kupovine u platnenom povezu i u izdanju s potpisom prevodioca. Svako izdanje ima svoj ISBN.)</i>

6.

010	uu	a0-306-35054-8 d£22.05
010	uu	a0-306-35050-5 bSet of six vols d£97.29 <i>(Zapis za 4. svesku publikacije "Treatise on solid state chemistry", koja je objavljena u 6 svezaka, od kojih svaki ima sopstveni ISBN. I publikacija u celini ima sopstveni ISBN i cenu.)</i>

7.

010	uu	a0-563-12887-9 b(B.B.C.)
010	uu	a0-233-96847-4 b(Deutsch) <i>(Knjigu zajednički izdaju British Broadcasting Corporation i Deutsch.)</i>

8.

010	uu	a0-95045-372-2 d£0.55 z0-95045-711-6 <i>(Izdavač pogrešno dodeljuje jedan ISBN svim jedinicama koje izdaje. Nacionalni centar za ISBN dodeljuje pravilne ISBN-ove. U zapisu za svaku jedinicu, ispravni ISBN unet je u potpolje a, a pogrešni u potpolje z.)</i>
-----	----	--

9.

010	uu	a0-11-884094-0 z0-11-884094-X <i>(ISBN 0-11-884094-X pogrešno je odštampan sa kontrolnim znakom X.)</i>
-----	----	---

10. *

010	uu	a86-11-02519-9
200	0u	aPodobe iz življenja in sanj

11. *

010	□□	a86-7217-081-4 b zv. 1
010	□□	a961-6238-22-1 b zv. 2
200	0□	a Preoblikovanje

12. *

010	□□	a86-81171-01-1 b broš.
200	1□	a Splošni tehnični pogoji

13. *

010	□□	a0-393040-02-X
010	□□	a978-0-393040-02-9

(Kontrolni brojevi desetomesne i trinaestomesne oznake su različiti.)

14. *

010	□□	a978-951-45-9693-3
010	□□	a978-951-45-9694-0 b broš.
010	□□	a978-951-45-9695-7 b PDF
010	□□	a978-951-45-9696-4 b HTML

(njiga je izdata u platnenom i broširanom izdanju te u elektronskom obliku, u formatima PDF i HTML. Nakon 1. januara 2007. godine, sve nove publikacije biće označene samo trinaestocifrenom ISBN oznakom)